

тръгнемъ съ торбитѣ да просимъ брашно отъ комитето деца да хранимъ. Ще сѣдамъ като луда предъ всѣка порта, ще кърша ржце и ще викамъ до Бога, кжде ми отидохте двесте златни кръстци!

Изнемошѣла отъ силно вълнение, Златка се отпусна и седна на прага, наведе глава, сви ржце на скута и сълзитѣ обилно потекоха отъ очитѣ. Никога въ живота си не е преживѣвала обиди като сега, въ тия дни на женско мъченичество.

Старшиятъ, опънатъ презъ цѣлото време като пушката си и готовъ да дава заповѣди, отстъпи отъ прага и, докато говорѣше Златка, той стоеше съ наведено чело. Цѣлата тая сцена му се видѣ, колкото груба, толкова и нелѣпа и негодуващъ въ душата си, че е станалъ орждие на една зла воля, той хапѣше устнитѣ си отъ възмущение.

— На тоя подлецъ, който ни изпрати тука, бихъ му теглилъ куршума като на злодей, — заговори старшиятъ, скърцайки съ жбитѣ. — Фюй, — плювна отъ погнуса той, — какъвъ скандалъ, какъвъ срамъ, какъвъ грѣхъ! говори ѝ ти бе, бай Гале, защо ме доведохте тука?

— Па кмето заповѣда.

— Има ли нѣщо да търсимъ тука, или нѣма?

— Ако питате мене, и ако искате право да знаете, — заговори съветникътъ, като си сне шапката и се прекръсти: — Ете Богъ и кръстъ. Въ тоя домъ ние

сме дошли само грѣхъ да си вземемъ на душата. Свети Духъ е днеска, лѣжа нѣма. Немо жемъ и нѣма що да тражимъ повече. Тая кжща е давала, давала, давала и отъ като се е тръгнало на война, все дава. За все Бога житцето е тия три вретѣща, за коситѣба и за жътва. Отъ тука не е върнатъ съ праздни ржце ни царъ, ни гостъ, ни просекъ, да ме прощаващъ. Момчетата сж честни, работятъ, слушатъ се, срамуватъ се на голѣмия и помага имъ Господъ. Така сж и невѣститѣ имъ и челядѣта имъ. Срамуватъ се предъ свекървата, почитатъ я, и она кефо си гледа. Отъ хубаво похубаво и цѣло село имъ завижда. Ете, право да си кажа, и я съмъ отъ завистниците, ама Господъ не пита насъ. Благословилъ имъ е и домъ и челядь и имотъ. Така, господинъ старши, тука нѣма, какво да тражимъ повече, да станемъ да си излѣземъ и си отидемъ честно и почтено.

Старшиятъ даде знакъ, и войниците наметнаха пушкитѣ на рамо.

— Останете си сбогомъ и простете ни, — обърна се той къмъ Златка и прострѣ ржка.

— Простете ни. Не настоявайте повече. Сега е пѣкъ нашъ редъ да поплачемъ отъ срамъ, — каза развълнуваниятъ войникъ, и докато Златка да се усѣти, той сложи почтителна цѣлувка на ржката ѝ.

Войниците си тръгнаха нѣкакъ дълбоко посрамени и недоволни.